

**Recents intervencions de conservació en dos conjunts
documentals de l'MCNB**

Beatriz Alonso

Soraya Martínez

**museu de
ciències naturals**
de Barcelona

Col·lecció del llibre antic de l'MCNB

L'origen de la **Biblioteca** del Museu de Ciències Naturals de Barcelona es remunta al 1882, any en què es va inaugurar el Museu amb el llegat de Francesc Martorell i Peña.

Aquesta col·lecció la integren **1.303 monografies**, de les quals 27 són anteriors a 1800. L'obra més antiga és una monografia d'Ulisse Aldrovandi publicada entre 1599 i 1634.

Aquests documents mostren la història gràfica dels llibres d'història natural, tant per la tipografia, com per l'enquadrernació i sobretot les il·lustracions: des de la xilografia a la fotografia, passant per la calcografia i la xilografia.

Nou suport d'identificació I

Retirada d'adhesius interns

Ús de mètodes fisicoquímics que no fan malbé els llibres.
Conservació, quan és possible, de la referència del mètode de classificació antic.

Nou suport d'identificació II

Retirada d'adhesius externs

Ús de mètodes fisicoquímics que no fan malbé els llibres.

Nou suport d'identificació III

- Creació d'una **faixa** de paper per a la nova referència = signatura
- Creació d'un **nou camp** en el registre bibliogràfic per identificar, localitzar i enregistrar tota la informació relacionada amb la conservació de cada exemplar

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
C. B.	MEPH	REFERÈNCIA BIBLIOGRÀFICA	SIGNATURA (CDU)	ARMARI	ESTAT DE CONSERVACIÓ	EMPRESA/ORGANISME RESTAURADOR I DATA	VALOR ECONOMIC (ajustos)	NOTES DANI	NOTES GENERALS
71	50824	Mayet, W. & Breton de la Morinière, J. (1815). Le Buffon ou les écoles, ou l'histoire naturelle mise à la portée de la jeunesse, en rangé d'après la méthode de Linnée (Paris, 40) - antichement revue et augmentée par M. Breton, éd. Paris: Chez de Pâris. Librairie. Vol 3	502 Me	33			275,00 €	No hi ha	Entenem que el valor es el de tots dos volums. Desconeciem el valor individual
72	50825	Mayet, W. & Breton de la Morinière, J. (1815). Le Buffon ou les écoles, ou l'histoire naturelle mise à la portée de la jeunesse, en rangé d'après la méthode de Linnée (Paris, 40) - antichement revue et augmentée par M. Breton, éd. Paris: Chez de Pâris. Librairie. Vol 2	502 Me	33					
73	50839	Dubois, L. & Ascargita y Ramirez, M. (1802). Conversaciones de un padre con sus hijos sobre la historia natural. Madrid: Imprenta Real. Vol 1	502 Dub	33			200,00 €	No hi ha	Entenem que el valor es el de tots dos volums. Desconeciem el valor individual
74	50840	Dubois, L. & Ascargita y Ramirez, M. (1802). Conversaciones de un padre con sus hijos sobre la historia natural. Madrid: Imprenta Real. Vol 2	502 Dub	33					
75	50841	Dubois, L. & Ascargita y Ramirez, M. (1802). Conversaciones de un padre con sus hijos sobre la historia natural. Madrid: Imprenta Real. Vol 3	504 Dub	33					
76	50857	Comte, Blanchard, & Blanchard, Emile. (1844). Traité complet d'histoire naturelle. Paris: Librairie de Firmin Didot Frères. Vol 2	59 Com	33			50,00 €	No hi ha	Entenem que el valor es el de tots dos volums. Desconeciem el valor individual
77	50858	Comte, Blanchard, & Blanchard, Emile. (1844). Traité complet d'histoire naturelle. Paris: Librairie de Firmin Didot Frères. Vol 3	59 Com	33					
78	50859	Comte, Blanchard, & Blanchard, Emile. (1844). Traité complet d'histoire naturelle. Paris: Librairie de Firmin Didot Frères. Vol 4 (a l'horitzó del A)	59 Com	33					
79	50870	Paucot, L. (1898). Manuel de zoologie générale et spéciale. Paris: Garnier Frères	636 (44) Pau	33			50,00 €		
80	50871	Jeanes, C. (1877). Du darwinisme ou l'homme singe. Paris: E. Plon	575.8 Jam	33			200,00 €		
81	508718	Hofner, F. (1873). Histoire de la zoologie depuis les temps les plus reculés jusqu'à nos jours (Histoire universelle). Paris: Hachette	59 (095) Hof	33			150,00 €		
82	508719	Fernier, B. (1880). Le transformisme. Paris: B. Baillière et Fils	575.8 Fer	33			20,00 €		
83	570472	Walckenaer, C. & Gervais, F. (1837). Histoire naturelle des insectes. Agnosc (ouvrage accompagné de planches de). Paris: Librairie Polytechnique de Roux. (219)	595.7 Wal	33				Donc completa (5 volums)	Entenem que el valor descomentat és la obra completa

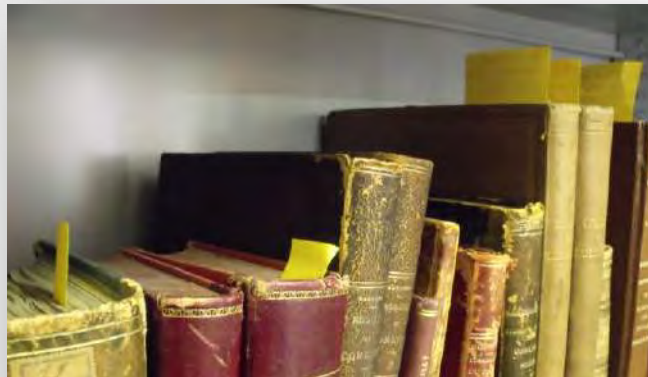
Faixes de paper lliure d'àcids amb retolació especial

Base de dades en format Excel

Conservació preventiva I

Exterior:

- Revisió de l'estat de tots el volums de la col·lecció.
- Inclusió de l'estat dels volums i les accions dutes a terme en la base de dades.
- Marcació amb mòmies per identificar ràpidament l'exemplar afectat.
- Millora de l'emmagatzematge com a suport preventiu de l'estructura externa amb cordill o paper protector, fins que es realitzen les accions de restauració externalitzades.

Conservació preventiva II

Interior:

- Airejar tots els exemplars.
- Netejar els exemplars quan és necessari i possible, amb mètodes físics (mai químics).
- Recol·locar correctament les làmines o fulls desplegable que s'han guardat incorrectament.
- Revisar si falten pàgines o làmines. Revisar si hi ha pàgines o làmines soltes.
- Fixar les pàgines soltes quan és possible amb adhesius lliures d'àcids.

L'Arxiu de l'MCNB I

L'**Arxiu Històric** del Museu de Ciències Naturals de Barcelona aplega el conjunt dels documents produïts i rebuts pel Museu en l'exercici de les activitats que li són pròpies. L'antiguitat de la documentació es remunta al **1854** i el seu contingut, més enllà de la seva faceta administrativa i de suport per a l'estudi de les col·leccions, constitueix una font d'informació indispensable per al coneixement de la **història natural** catalana.

L'Arxiu de l'MCNB II

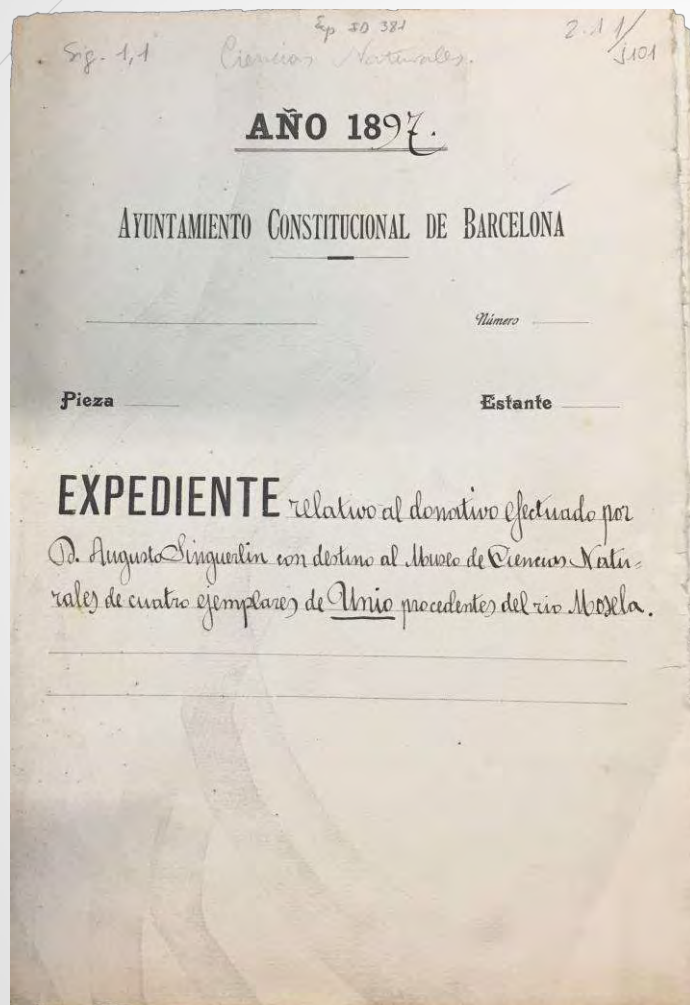
Convé destacar que gran quantitat de documentació correspon als documents produïts i rebuts per la **Junta de Ciències Naturals** (1906-1941).

Volum de l'Arxiu:

- 293 caixes
- 2.674 expedients
- 198.032 cares documentals

Arxius ID

Relació d'expedients d'un contenidor

Codi AIDA	Número d'expedient	Data inicial	Data final	Ubicació	Títol	Resum
J101	ID381	1897	1898	1, 1	Donatiu efectuat per Augusto Singuerlin amb destí al Museu de Ciències Naturals de quatre exemplars de <u>Union</u> procedents del riu Mosela.	Donatiu de quatre exemplars d' <u>Union</u> procedents del riu Mosela a França per August Singuerlin.
J101	ID155	1898	1899	1, 2	Adquisició de cristalls d'aragonita donatiu de Tomás Saez Fernández.	Donatiu de cinc cristalls d'aragonita amb malles (Pedres de Santa Celsida) procedents de la zona de Burgos, per Tomás Saez Fernández.
J101	ID34	1897	1897	1, 3	Donatiu efectuat per Francisco Mascaró, consistent en un exemplar de "Ciconia alba, Will".	Donatiu de Francisco Mascaró, ex-regidor de l'Ajuntament de Barcelona, d'un exemplar de Ciconia alba, Will, (cigonya), caçada en l'estany de Remolà, al Prat de Llobregat.
J101	ID383	1897	1897	1, 4	Adquisició d'una "Rhynchonella" fòssil, donatiu de León Ranz Paredes.	Donatiu de cinc exemplars de fòssils de l'espècie Braquiòpodo del gènere Rhynchonella, trobats a Barahona (Sòria), per León Ranz Paredes.

Sistemes de protecció

Sistemes d'ambientació i seguretat

Què és la conservació preventiva?

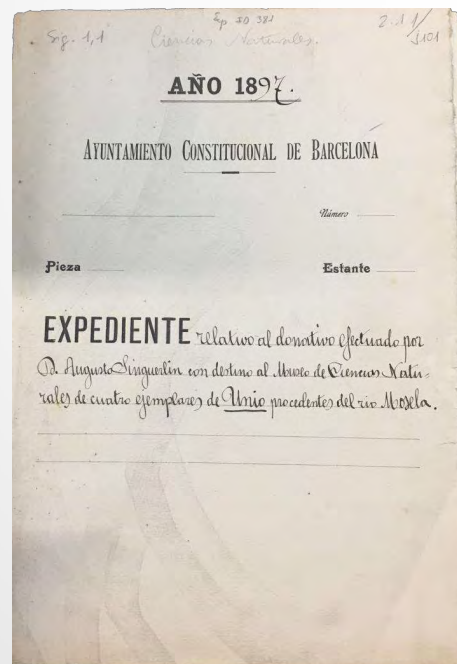
- Es tracta d'una **estratègia de conservació** del patrimoni cultural que proposa un mètode de treball sistemàtic per identificar, avaluar, detectar i controlar els **riscos de deteriorament** dels objectes, col·leccions, i per extensió qualsevol bé cultural, amb la finalitat d'eliminar o minimitzar aquests riscos, actuant sobre l'origen dels problemes, que generalment es troben en factors externs als propis béns culturals, evitant així el seu deteriorament o pèrdua i la necessitat d'emprendre dràstics i costosos tractaments aplicats sobre els propis béns.

Conservació preventiva. Mètode de treball.

- Anàlisi dels béns culturals, el seu **estat de conservació** i l'ús i gestió que se'n fa.
- Anàlisi dels **riscos de deteriorament**, valoració i definició de prioritats respecte els mètodes de seguiment i control.
- Disseny de mètodes de **seguiment i control** mitjançant les anàlisis dels recursos disponibles, la definició de mitjans tècnics i procediments de treball, i la planificació programada dels mateixos amb l'horitzó sempre present d'un ús i gestió dels béns compatible amb la seva conservació.

Fitxa Tècnica de Conservació Arxiu MCNB I

Document gràfic

FITXA TÈCNICA DE CONSERVACIÓ DE DOCUMENT GRÀFIC
 Soraya Martínez Álvarez

Obrat:	ID:
Autor:	Nº caixa:
Any:	Còdic AIDA:
Dimensions:	Ordre:
	Unitats:

Data de revisió:
Responsable revisió:

SUPPORT	
Pàper	
Pergami	
Cartó	
Cartolina	
Altres	

NECESSITATS	
Desinfecció	
Restauració	
Neteja	
Altres	

ELEMENT sustentat	
Tinta d'impressió	
Tinta calcogràfica	
Grafit	
Pastis	
Carbó	
Tinta metaloàcida	
Lapis de color	
Bolígraf	
Retolador	
aquarella	
Mixt	
Altres	

CAUSES D'ALTERACIÓ			
intrínseques		extrínseques	
Naturals		Ambientals	
Fabricació		Biològiques	
Alegits		Antròpiques	
Format		Catastròfiques	
El sustentat		Altres	

OBSERVACIONS

Fitxa tècnica de Conservació Arxiu MCNB II

Estat de conservació

Nº de factura

Luis Soler Pujol
PLAZA REAL, 10 NATURALISTA-PREPARADOR PLAZA REAL, 10

Proveedor del Ministerio de Instrucción Pública, Universidades, Institutos, Escuelas de Artes e Industrias, Granjas agrícolas, Escuelas de Bellas Artes y demás Centros oficiales.
Proveedor-preparador de Museos, Academias y Colegios particulares, Seminarios y Comunidades religiosas, Real Asociación de Cazadores, etc.
Preparador-Conservador por oposición del Museo Municipal de Ciencias Naturales (de Barcelona) - Gran Premio, Zaragoza 1909. Gran Diploma de Honor, Buenos Aires 1911. - Medallas de Oro, Barcelona 1898 y 1912.

TELÉFONO A 1798

Sr. *Junta de Ciencias Naturales*

Barcelona 3 de *Abril* de 1919

Imp. R. Capera, Baños N. - Bta.

MES	DIA	PESETAS	CTS.
		1	0
		12	0
		3	0
		5.50	0
		5	0
		2.50	0
		6	0
		3.75	0
		3.20	0
		1.2	0
		59.95	0

Total Pesetas

Recibido
Luis Soler
R. Capera

ESTAT DE CONSERVACIÓ

OBRA	ELEMENT SUSTENTAT
Strip	Exfoliació
Duplic	Ratllada
Plec	Descamació
Ondulació	Enfosquiment
Tensió	Erosió
Deformació	Pèrdua d'adhesió
Enrollamiento	Pèrdua
Enfonsament	Llacuna
Pèrdua	Ampolla
Forat	Disminuït
Galeria	Escariment
Perforació	Corregut
Erosió	Viratge
Esquinçament	Aurèola
Tall	Esquerda
Trencat	Brutícia
Fragmentat	Pols
Esquerda	Reroc
Brutícia superficial	Brillantor
Brutícia adherida	Brillantors
Pols	Altres
Manxa	
Greix	
Ditada	
Cua	
Cinta Autoadhesiva	
Humitat	
Excrements	
Atac biològic	
Microorganismes	
Floxing	
Acidesa	
Groguec	
Enfosquit	

SISTEMA DE PROTECCIÓ

Camisa
Carpeta
Cobre
Passapartout
Marc
Altres

ESTAT

Bé
Malo
Regular

Material del sistema de protecció:
Complement adjunt:

SI / NO

Adequat:

SI / NO

OBSERVACIONS:

Fitxa tècnica de Conservació Arxiu MCNB III

Atac microbiològic

Joan Quintana - joanillo (CC Lic)

ATAC MICROBIOLÒGIC					
Existència		Estat		Tipologia	
Si		Pulverulent		Puntejat	
No		Llis		Filamentoses	
		Ha Traspassat		Radial	
OBSERVACIONS:					

ADJUNTS

ETIQUETES	
Si	
No	
Material	
Localització	
ESTAT	
Bé	
Regular	
Malo	
OBSERVACIONS	

SEGELL	
Si	
No	
Material	
Localització	
ESTAT	
Bé	
Regular	
Malo	
OBSERVACIONS	

NECESSITATS

Condicions òptimes per a documents en un Arxiu/Biblioteca

- Temperatura 18-20°C.
- Humitat relativa estable 45-40%.
- Evitar canvis bruscos i oscil·lacions +/-5 dels paràmetres establerts.
- Nivell màxim d'il·luminació 50lux/m² i evitar el contacte directe amb la llum.
- Neteja i revisió periòdica del sistema d'emmagatzematge.

Agraïments

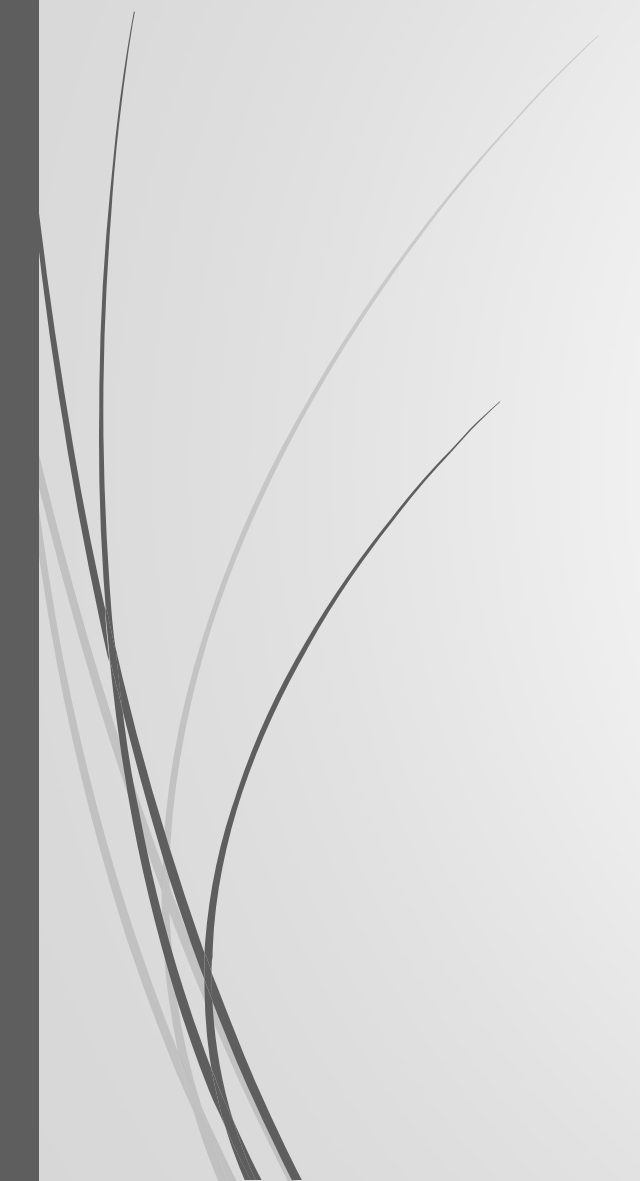
► De Beatriz

*A **Montserrat Navarro**, Cap del centre de Documentació. Per confiar en el meu criteri professional i personal. Per donar-me la oportunitat de treballar amb els volums d'una col·lecció tan meravellosa.*

*A **Emma Asensio**, Bibliotecària. Per treballar conjuntament amb mi en el meu dia a dia, per escoltar els meus consells i per aclarir els meus dubtes.*

► De Soraya

*Volia agrair a **Montserrat Navarro** l'oportunitat que m'ha brindat, així com el seu interès, col·laboració i dedicació durant les meves pràctiques complementàries.*

Gràcies per la vostra atenció!

La natura evoluciona, el nostre museu també.